

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

BM.WOG.001.25.2020.JW

Warszawa, 6 kwietnia 2020 r.

Opinia w sprawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu i trybu wyłaniania kandydatów na członków Rady Narodowego Centrum Nauki

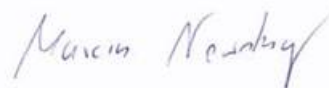
Komitet dostrzega konieczność zharmonizowania Rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu wyłaniania kandydatów na członków Rady Narodowego Centrum Nauki z Ustawą 2.0. Komitet stwierdza jednak, że nowa forma Rozporządzenia zmniejsza samodzielność Zespołu Identyfikującego. W zaproponowanym brzmieniu Rozporządzenia mocno sformalizowano obowiązek Zespołu do reprezentowania różnych dziedzin naukowych i różnych środowisk naukowych. Może to oznaczać, że wypełnienie tych formalnych wymagań będzie traktowane, jako ważniejsze, niż poziom naukowy kandydatów do Rady. W tym kontekście pragniemy podkreślić absolutnie **kluczowe znaczenie poziomu naukowego członków Rady dla funkcjonowania NCN**. Członkowie Rady pełnią wiele istotnych funkcji, a **Rada jest gwarantem utrzymania obecnych bardzo wysokich standardów funkcjonowania Centrum**. Te wysokie standardy przenoszą się na naukę w Polsce, a pozytywny wpływ Centrum na cały system jest nie do przecenienia. Dlatego Rada NCN pełni tak kluczową rolę w całym systemie i dlatego tak istotne jest zapewnienie, aby znaleźli się w niej uczeni o najwyższym poziomie i kwalifikacjach.

Komitet uważa, że w proponowanej formie Rozporządzenie wymusza wybór kandydatów nie w odniesieniu do potrzeb Centrum, ale w odniesieniu do klasyfikacji dziedzin i instytucji. Będzie to miało negatywny wpływ na skład Rady, a co za tym idzie - na funkcjonowanie Centrum. Wybór członków będzie dokonywany z dużej puli kandydatów reprezentujących średnio niezadowalający poziom naukowy. Co więcej, taka konstrukcja wyboru członków Rady dodatkowo obciąża Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Minister będzie zmuszony wybrać 12 osób z dużej grupy kandydatów, przy czym nie będzie mógł się kierować opinią Zespołu identyfikującego, ponieważ ta została podporządkowana klasyfikacji dziedzin i instytucji.

Komitet postuluje aby zmodyfikować pkt. 1 tak, by dotyczył on tylko dziedzin, które nie będą w Radzie reprezentowane po upływie kadencji danej grupy członków. Dodatkowo należy usunąć pkt. 2 i 3, wymuszające obecność na listach przedstawicieli wszystkich rodzajów podmiotów zgłaszających. Decydującym kryterium powinna być jakość kandydatów, a podmioty i środowiska mogą być reprezentowane jedynie, jeśli wystawią kandydatów o wysokim poziomie naukowym.

Komitet pragnie zwrócić uwagę, że jedną z największych barier powoływania do Rady NCN naukowców prowadzących badania naukowe na najwyższym poziomie jest zakaz starania się o granty Centrum podczas zasiadania w Radzie. O ile motywacja takiego rozwiązania jest zrozumiała, jego celem jest unikanie konfliktu interesów, należy rozważyć rozwiązania alternatywne. Grantobiorcy NCN są aktywnymi naukowcami. Jakość ich badań została zweryfikowana podczas starania się o finansowanie w NCN. Naukowcy tacy najlepiej rozumieją funkcjonowanie Centrum i są żywotnie zainteresowani utrzymaniem jego wysokich standardów. Z kolei osoby, które nie są zainteresowane staraniem się o finansowanie konkursowe w NCN (takich preferuje obecny system, jako kandydatów do Rady) mogą być badaczami mniej aktywnymi lub wręcz niezdolnymi do uzyskania finansowania z Centrum. Dlatego eliminacja osób zainteresowanych pozyskiwaniem funduszy grantowych z grona kandydatów do Rady może negatywnie wpłynąć na poziom naukowy jej członków. Wśród możliwych rozwiązań stosowanych w innych krajach, może być na przykład przedłużenie finansowania z NCN, które naukowiec posiada w momencie powołania do Rady na okres zasiadania w niej.

Dr hab. Marcin Nowotny

Przewodniczący Komitetu Polityki Naukowej